

Mottagare

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Redovisning av uppdrag. Genomlysning av olika transportmetoders totalkostnader

Förslag till beslut

- Hälso- och sjukvårdsnämnden tar emot redovisat uppdrag och lägger det till handlingarna.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsnämnden gav 2025-06-20 § 71 förvaltningen i uppdrag att genomlysna de olika transportmetodernas totala kostnader nedbrutet på kostnad per resa. Arbetet ska innefatta förslag till effektiviseringar på kort och lång sikt. Transporterna avser patienter i behov av utomlänsvård på fastlandet.

De transportmetoder som analyserats är patienttransporter med egen upphandlad helikopter, flygplan med Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg, annan regions helikopter och sjukresa där patienten själva kan åka reguljärt till fastlandet.

Den största skillnaden mellan resorna är om patienten har ett medicinskt tillstånd som tillåter reguljär resa till fastlandet, alternativt om det medicinska tillstånden kräver en flygande ambulanstransport.

Gällande flygande ambulanstransport har de olika transportsätten olika ekonomiska modeller där den upphandlade helikoptern har en hög fast avgift och en mindre rörlig avgift, jämfört med både transport med flygplan via KSA eller annan regions helikopter.

Den sammantagna kostnaden per transport med den upphandlade helikoptern varierar därav beroende på antalet utförda transporter. Vid många transporter genomförda med helikoptern blir totala kostnaden per resa lägre, medan den blir högre vid få transporter.

Vid sammanslagen kostnad per resa, baserat på resor genomförda under 2024, har den upphandlade helikoptern lägst kostnad per resa och nyttjandet av annan regions helikopter den högsta kostnaden per resa.

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden gav 2025-06-20 § 71 förvaltningen i uppdrag att genomlysna de olika transportmetodernas totala kostnader nedbrutet på kostnad

per resa. Arbetet ska innefatta förslag till effektiviseringar på kort och lång sikt. Transporterna avser patienter i behov av utomlänsvård på fastlandet.

År 2024 var 2 601 patienter utomlänsremitterade för vård på fastlandet. 2 423 av dessa patienter hade remiss till vårdgivare i Stockholmsområdet. 732 patienter transporterades med ambulansflyg eller helikopter medan 1 869 patienter hade möjlighet att transporteras på egen hand med båt eller flyg.

De alternativ som finns för luftburen ambulanstransport av patient till och från fastlandet är: Gotlands helikopter (HKP), Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg (KSA), annan regions helikopter (främst Karolinska helikopter KS-HKP).

2024	HKP	KSA	KS-HKP
Antal transporter	516	124	19
Fast kostnad, tkr	30 682	706	
Rörlig kostnad, tkr	6 127*	9 068	4 834
Kostnad per transport, tkr (snitt)	71**	79	254

I tabellen redovisas snittkostnad per resa med respektive transportalternativ.

* Ink, intäkt för patienter hemhörande annan region

** Kostnad för medföljande Visbyläkare och prio 1-uppdrag är exkluderade

2024	HKP	KSA	KS-HKP
Rörligt pris flygtid per h, kr	18 637	42 205	109 000

Gotlands helikopter är den luftburna ambulans som primärt används. Under 2024 var det totalt 516 transporter med HKP där ca 10 % var folkbokförda i annan region och kostnaden för dessa faktureras hemhörande region (4,2 mnkr).

En resa med HKP Visby-Stockholm tur och retur tar i snitt två timmar och på en fjärdedel av resorna har en anestesiläkare från Visby lasarett varit med, arbetstiden för en läkare kopplad till en transport är ca 3 timmar. Det motsvarar ca 183 tkr år 2024.

Utöver patienttransport till fastlandet flyger HKP på prio 1-uppdrag på ön. Under 2024 står dessa för 24 % av alla uppdrag motsvarande 161 uppdrag. Kostnaden för prio 1-uppdragen utgör 11 % av den totala kostnaden för HKP (4,9 mnkr). Den totala kostnaden för Gotlands helikopter 2024 uppgick till 45 mnkr fördelat på fast avgift om 34 mnkr och rörlig kostnad om 11 mnkr.

Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg (KSA) används främst i de fall väderförhållande inte tillåter HKP att flyga. Det kan även vara aktuellt om HKP är upptagen. Andra skäl kan vara avståndet, t ex Göteborg eller Norrland eller om patienten väger mer än 130 kg som är maxvikten för HKP-båren.

Under 2024 flög KSA 124 resor. En flygtransport med KSA tar ca 1,5 timma exklusive markburen ambulanstransport från flygplats till sjukhus.

Ett specialiserat vårdteam från annan region var med vid 17 transporter, vid 8 tillfällen åkte en Visbyläkare med. Den totala kostnaden för transporter med KSA uppgick 2024 till 9 774 tkr varav flygtid 6 342 tkr, öppnande av flygplats 679 tkr, ambulanstransport mellan flygplats och sjukhus 1 665 tkr, medföljande läkare/team 381 tkr samt en beredskapsavgift om 706 tkr (beredskapsavgiften är 2 036 tkr år 2025).

I vissa fall uppkommer behov av transport med annan regions helikopter. Det är främst vid behov av att ett specialistteam är med på transporten, t.ex. PETS-team för barn eller ett ECMO-team. Under 2024 användes KS-HKP 19 gånger och Uppsala-HKP användes 2 gånger. Total kostnad 2024 uppgick till 5 368 tkr fördelat på KS-HKP (4 834 tkr) och Uppsala-HKP (535 tkr).

För de patienter som har möjlighet att transporteras på egen hand erbjuds sjukresa. För att vara berättigad till sjukresa för vård och behandling i annan region krävs en remiss från Region Gotland. Resan innebär vanligtvis båt, pendeltåg och buss. I vissa fall kan en medicinsk bedömning leda till att ett annat färdstätt och/eller behov av följeslagare under resan bedöms som nödvändigt.

Sjukresor	Kostnad tkr	Snittkostnad per patient t/r kr
Flyg/båt	5 546	2 968
Lokaltrafik, Taxi, Egen bil	1 557	833
Total kostnad 2024	7 103	3 801

Snittkostnad per patient är baserad på 1869 patienter.

En flygbiljett t/r kostar i snitt 2000 kr och en båtbiljett t/r kostar i snitt 1060 kr. Priserna är baserade på uppföljningen av 2024 års resor. Sedan dess har priserna ökat avsevärt. I biljettpriset för båt ingår många gånger båtbussbiljett. En båtbussbiljett kostar 99 kr enkel väg och kostnaden redovisas inte separat här på grund av att Destination Gotland alltid skickar samlingsfakturer månadsvis. Båtbiljetter bokas alltid med flexi-tillägg vilket innebär att biljetten är ombokningsbar och medför att kostnaden blir högre.

För sjukresor på fastlandet till och från hotell/sjukhus motsvarar resor med taxi 83 % av den totala kostnaden (1,2 mnkr).

Sjukresor på fastlandet	Kostnad tkr	Andel resor i %
7068 Egen bil	46	3 %
7069 Taxi	1 295	83 %
7071 Lokaltrafik	216	14 %
Total kostnad 2024	1 557	100 %

Förslag till effektivisering

På kort sikt ser förvaltningen inte någon annan effektivisering av resorna än att inte boka flexibiljetter till vuxna patienter. Idag bokas majoriteten av alla båtbiljetter med flexitillägg. Det kan anses vara nödvändigt att fortsatt boka flexitillägg när det är barn som reser. Då barn oftare blir sjuka kan följden bli att dessa vårdbesök behöver ombokas. Pris för flexitillägg varierar, i snitt kostar det 70 kr per personbiljett. Om vi antar att 500 vuxna reser t/r med flexitillägg skulle det spara ungefär 70 tkr årligen om ingen av dessa behöver boka om sin biljett.

Gällande ambulanstransporter är det effektivt att såsom i dagsläget i första hand använda den egna upphandlade helikoptern, i andra hand flygplan med KSA och i sista hand och enbart när det är absolut nödvändigt, nyttja annan regions helikopter.

För att utreda effektiviseringar på längre sikt behöver en genomlysning göras av hela den prehospitla vården, inklusive ambulanstransporter till fastlandet, då flertalet avtal kommer att avslutas i början av 2030.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att utifrån de förutsättningar som sjukvården på Gotland har bedrivs patienttransporter på ett effektivt sätt. Den upphandlade helikoptern har en hög fast kostnad och relativt sett andra transportmedel låg rörlig kostnad, varför det är kostnadseffektivt att i första hand nyttja helikoptern för patienttransporter där patienten inte är i medicinskt tillstånd att kunna åka reguljärt.

Helikoptern är också en del i den prehospitla beredskapen på ön, framförallt i ytterområden som Fårö, Östergarnslandet, Storsudret mm varför en balans mellan nyttjandet av helikoptern till andra uppdrag, och beredskapsförmågan på ön bör vara under uppsikt. Förvaltningens bedömning är att det idag är en rimlig balans kopplat till de båda uppdragen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse hälsö- och sjukvårdsförvaltningen daterad 2025-05-25

Hälsö- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälsö- och sjukvårdsdirektör